

pesti központi járásbíróság első elnöke és megszervezője, végül a budapesti Tábla elnöke. Bírói működése a büntető-jog területére esett — a polgári jog művelésére szánt e folyóirat hasábjain hatásköri túllépés volna akár a dicséret elismerés is. Annál inkább emelhetjük ki nagy szervező képességeit. A legújabb bírósági generáció gondos kiválasztása oly nagy érdem, amely teljes súlvával tíz-húsz év múlva fog megmutatkozni, amíg a mai fiatalok képességei kibontakozást nyernek és igazolást fog nyerni Degré Miklós gárdája. A „természetes kiválasztás” sem megy automatikusan. Hozzáértő jó szem, emberismeret, az érték biztos felismerésének sokszor ösztönös ereje volt a delejtűje. Megítélésének helyességét nagy gyönyörűséggel, elégtétellel élvezhette és élvezte, mint a bírói és ügyvédi vizsgáló bizottság elnöke is.

Jólesően regisztráljuk, hogy Degré Miklós hívatási munkáján felül a büntető jog irodalmának is tekintélyes művelője. Nyilván ez tette őt fogékonyvá a fiatal tehetségek felkutatásának annyi gondosságot megkívánó munkájára.

Oszvald István és Degré Miklós sorsa a távozás dátumának véletlen egybeesésén felül találkozik abban is, hogy mint az ország legmegbecsültebb nagybírái, osztatlan köztisztelettel övezve vonulnak, a korhatár törvényének engedve, nyugalomba.

Bücsűzöld minden magyar jogász, minden magyar elismerése lobog feléjük.

Mértéket tartottunk még az önként kikiváncsozó dícséretben is a bücsűszónál.

A tartózkodó hang még inkább kötelező a fölkelő nap üdvözlésénél. Új gazdát kaptak a megürült sella curulisok. Töreky Géza, Hutás József és Láng-Miticzky Ernő régi munkásai a magyar bírói karnak. Nagy elődök nemcsak hagyományainak követését várja tőlük ez a sokat szenvedett, vívódó ország. E haza javára sok sikert óhajtottunk munkásságuknak. Ezzel a kívánsággal köszöntjük legfelsőbb bíróságaink új vezetőit.

## **Lemondás az igazgatósági tagságról.**

Irta: ifj. Dr. Nagy Dezső.

Az újabb bírói gyakorlatnak az igazgatók felelősségét szigorító iránya és azok a súlyos pénzügyi s büntetőjogi következmények, amelyek a részvénytársaság fizetési képtelenségével rendszerint együtt járnak, az rt. igazgatói előtt sem ismeretlenek. érthető tehát, ha az aggodalomra okot adó első alkalommal sietve igyekeznek menekülni a súlyedő hajóról. A menekülés legbiztosabb és legegyszerűbb módja: a lemondás az igazgatósági

tagságról. Napjainkban a lemondások számát a gazdasági krízis okozta kedvezőtlen mérlegeredmények és a vállalatok válságos helyzete egyenesen meghatározták.

Am e fontos jogeszközt sem a kereskedelmi törvény, sem a részvénytársaságnak Kuncz alkotta legújabb Törvénytervezete, de még a nemrégiben életbelépett 1937. évi német Gesetz über Actiengesellschaften stb. sem szabályozza gyökeresen. A K. T. vérszegény 192. §-a mindössze egy esetet ragad ki e tárgykörből: a lemondást a közgyűlés elé utalja, ha az igazgatósági tagok száma a határozatképességre alapszabályilag kikötött számra csökkent. Más idevágó szabály a K. T.-ben sem található. A német törvény az igazgatósági tagság megszűnését inkább a társaság szemszögéből tartja fontosnak, mert csak az elmozdítás esetéről intézkedik,<sup>1)</sup> a lemondásra azonban semmiféle jogszabályt nem tartalmaz; Kuncz Törvénytervezete is csak az alább érintendő extrém helyzetek esetére foglal magában rendelkezést.

A hivatkozott források nemcsak a lemondás kérdését hagyják szabályozatlanul, hanem hallgatással mellőzik a részvénytársaság és az igazgatóság tagjai között fennálló jogviszony jogi rendezését egyéb vonatkozásaiban is. A 75. sz. J. D. kezeltetése idején fellángolt irodalmi vita az igazgatóság tagjainak jogviszonyát a polémia központjába helyezte ugyan, de a kérdést alapvető elveiben tisztázni ekkor sem sikerült. A Döntvény indokolása is a problémának azt a részét huzta alá, ami évtizedek óta amúgy sem volt kétséges, jelesül, hogy a szolgálati szerződés fennforgása vagy hiánya huzza meg az igazgatóság között a legélesebb választóvonalat.

Mint hogy az igazgatóság tagjainak jogviszonyát a kereskedelmi törvény nem szabályozza, a K. T. 1. §-ának rendelkezése alapján a kereskedelmi szokásokhoz kell visszanyulni. A most említett jogviszony u. i. kétségtelenül *anyagilag kereskedelmi ügy*, mert a kereskedelmi törvény azt bizonyos vonatkozásaiban — Grosschmid szavaival élve — *tárgyazza*, ha részletesen nem is szabályozza.<sup>2)</sup> Bármily értékes adatokat tartalmaznak azonban az idevágó kereskedelmi jogszokások és a bírói gyakorlatból lezűrhető jogelvek, azok e jogviszony természetének megvilágítására nem alkalmasak és nem elegendők. A szokások u. i. szakadatlan változás képét mutatják, a részvénytársaság és az igazgatóság tagjai között fennálló jogviszony azonban olyan jogi meghatározást követel, melynek tartalma mindenkor csak egy és ugyanaz lehet. Ez a meghatározás az általános magánjog dogmatikájának segítségével nélkül nem adható meg.

<sup>1)</sup> Gesetz über Aktiengesellschaften und Kommanditgesellschaften auf Aktien. 1937. I. 30. 75. §.

<sup>2)</sup> *Zsögöd: Magánjogi Tanulmányok.* Kereskedelmi jogunk egy-némely alapfogalmához. 13. old. V. ö. alább 17. jegyzet.

Az igazgatósági tagok jogállásának dogmatikai szemlélete régi vita forrása. A jogirodalmat e kérdésben meglehetősen szembenálló vélemények tarkítják. A régi német kereskedelmi jog klasszikus művelője, *Thöl* — nyilván a római jog receptiójának hatása alatt — a részvénytársaság igazgatóját még az institor jogi fogalma alá vonta és az idevágó kérdéseket az *actio institoria* alapelveinek segítségével igyekezett megoldani.<sup>3)</sup> Nézete azonban nem talált visszhangra. A continentális jogrendszerben a *megbízási elmélet* tekinthető uralkodónak.<sup>4)</sup> A francia törvény világos szavai<sup>5)</sup> és az 1884. évi német törvény indokolása nyomán a részvényjog legjelesebb művelői: *Ring* és *Lehmann* foglalták el azt az álláspontot, hogy a részvénytársaság és igazgatói között — amennyiben a törvény nem intézkedik — a köztörvényi megbízás jogelvei alkalmazandók. A megbízási elméletnek a német jogterületen való maradéktalan érvényesülését felette megnehezíti azonban a pandekta jognak a modern német jogba is átvett *mandatum nisi gratuitum nullum* elve. A német polgári törvénykönyv 662. §-a ugyanis a megbízás tényállásához feltétlenül megkívánja az ingyenességet. *Ring*<sup>6)</sup> szerint ugyan a díjazás a kereskedelmi forgalomban nem zárhatja ki a megbízási jogviszony megvalósulását, *Lehmann*<sup>7)</sup> azonban a szigorú legista felfogást vallja: szerinte díjazás esetén a BGB 662. §-ára tekintettel a megbízási viszony nem, hanem csak a *szolgálati* vagy a *vállalkozási* szerződés szabályai jöhetnek szóba.

Megbízásról beszél a kereskedelmi törvényünk 189. §-a és a szolgálati jogviszonnyal vagylagos kapcsolatban megbízásnak minősíti e jogviszonyt a 75. J. D. indokolása, úgyszintén jogirodalmunk egyes kitünőségei is.<sup>8)</sup>

<sup>3)</sup> *Thöl*: Das Handelsrecht 1879. 155., 61. §§.

<sup>4)</sup> *Dr. Groák László*: „Az igazgatóság az a szerv, amely az rt. mindennapi életműködéseit végzi vagy végezteti, amely conceptiójának irányt szab, céljait megvalósítja. A klasszikus felfogás szerint az igazgatóság ezt mint a részvényesek megbízottja teszi.“ *Részvénytársaság és részvényjog*. 15 old.

<sup>5)</sup> „Elle est administrée par des mandataires...“ Code de commerce 31. §. és az 1867. törv. 22. §.

<sup>6)</sup> *Viktor Ring*: Das Reichsgesetz b. die Kommanditgesellschaften auf Aktien und die Aktiengesellschaften 1893. 525 old.

<sup>7)</sup> *Dr. Karl Lehmann*: Das Recht der Aktiengesellschaften 1904. 244, 245 old.

<sup>8)</sup> *Nagy Ferenc*: „Jogi természetére nézve ezen igazgatóság, illetve annak tagjai, a *megbízottak* fogalma alá esnek; amiért is minden oly esetben, amidőn a K. T. vagy az alapszabály különös intézkedéseket nem tartalmaz, *reájuk a megbízás általános szabályai alkalmazandók*.“ A magyar keresk. jog kézikönyve VIII. R. I. R. 420. *Nizsalovszky*: „... az a *megbízási viszony*, amely köztük és az rt. mint jogi személy között van, a szolgálati viszonyhoz sokban

A megbízási elmélettel legélesebben *Achilles Renaud* szállt szembe. „Die Vorsteher — fejtí ki *Renaud* — sind nicht Mandatare der Actiengesellschaft, wie viele Gesetze sagen und manche Schriftsteller annehmen, weil sie notwendige Repräsentanten der Corporation sind.“<sup>9)</sup> Hazai hiteljogászaink közül *dr. Reitzer Béla* vall hasonló nézetet: „... az igazgatóságnak a közgyűlés által történt megválasztása nem alkalmazás (szolgálati szerződés), de nem is megbízás (amint ez a francia jogban van), hanem a társaság végrehajtó hatalmának, képviseleti s ügyviteli organumának kijelölése... A megválasztás tényénél fogva u. i. sem az igazgatóság mint testület, sem egyenként annak tagjai nem kerülnek sem alkalmazási, sem megbízási jogviszonyba magával a részvénytársasággal, hanem még ehhez az is szükséges, hogy külön ily tartalmu megállapodás létesüljön az érdekeltek között“.<sup>10)</sup>

A megbízási szemlélet ellenzői tehát felismerik a kérdés *szervezetjogi* jelentőségét és az ú. n. reprezentációs elvből indulnak ki, ami szerintünk is az egyedüli helyes út. A részvénytársaság u. i. a részvényesek szervezete és az igazgatóság e szervezetnek — rendszerint testület alakjában működő — alkotórésze. Részvénytársaság nem létezhetik igazgatóság nélkül ép úgy, mint egyesület és alapítvány nem intézőszerv nélkül (MMT. j. 64., 90. §§.). Mindhárom jogi személy szervét a törvényes képviselő jogállása illeti meg, (MMT. j. 65., 90. §§.) a törvényes képviselő azonban nem megbízottja a képviselt személynek. A megbízó elvileg csak cselekvőképes személy lehet és maga is ténykedhetik a megbízott mellett. A jogi személyek törvényes képviseleténél azonban ez ki van zárva. A jogi személy egész problematikájának magva ép itt van elrejtve, hisz a legújabb elmélet szerint valamennyi jogi személy cselekvőképtelen jogalany. *A jogi személy jelensége nem más — tanítja Moór Gyula — mint a cselekvőképtelen személy egyik speciális esete.*<sup>11)</sup> Ezért rejlik Moór szerint mély belátás az új Corpus Juris Canonici abban a rendelkezésében, amely a jogi személyeket a kiskorú személyekkel helyezi egy sorba.<sup>12)</sup>

A részvénytársaság szintén cselekvőképtelen jogalany;<sup>13)</sup>

hasonlít. „Az igazgatósági tagok javára szóló juttatások.“ K. J. 1935. 150 old.

<sup>9)</sup> *Achilles Renaud: Das Recht der Aktiengesellschaften* 1875. 525. old.

<sup>10)</sup> „Az igazgatóság tagjainak fizetése.“ P. J. 1936. 66. old.

<sup>11)</sup> A jogi személyek elmélete 314—320 old.

<sup>12)</sup> Can 100. §. 3. „Personae morales sive collegiales sive non collegiales minoribus aequiparantur.“

<sup>13)</sup> *Dr. Reitzer Béla* szerint ez a cselekvőképtelenség nemcsak az rt.-ra, hanem az igazgatóságra is áll: „Az igazgatóság mint testület nem végezhet emberi cselekedeteket, hanem annak csupán tag-

az igazgatóság sem jár el a részvénytársaság helyett és annak megbízásából, hanem e szerv ténykedésében valósul meg és csakis abban valósulhat meg a részvénytársaság ténykedése és képvisellete.

Az igazgatóság tagjainak megválasztása nem minősíthető tehát megbízásadásnak. A megválasztás u. i. *szervezeti jogi ügylet*, amely az általános magánjog egyik ügyleti kategóriájába sem sorozható. Bár némelyek magát a megbízást is szervezeti jogi jelenségnek tartják,<sup>14)</sup> a kettő mégsem azonos, mert az igazgatósági tag megválasztása a megbízásadás jogkövetkezményeitől több tekintetben eltérő joghatásokat idéz elő, így a jogviszony legfontosabb mozzanatai: az igazgatósági tag díjazása, felelőssége és a tagság megszűnése tekintetében. Az igazgató díjazását illetően u. i. egész más jogszabályokat termelt ki a bírói gyakorlat, mint a megbízottaknál (V. ö. 844. E. H. 75. JD.), továbbá az igazgatóság tagjának felelősségi fokát a díjazás kérdése nem érinti, mert az akkor is a rendes kereskedő fokozottabb gondosságára van kötelezve, ha tisztét díj nélkül (ingyenesen) látja el, végül a tagságról való lemondásra — mint alább érinteni fogjuk — a megbízott felmondásától merőben eltérő jogelvek az irányadók. Helytelen módszert követ tehát az a jogalkotó, aki az intézőszervek jogviszonyainak problémáit a más jogi természetű megbízás jogszabályaival, mint kiegészítő szabályokkal kívánja megoldani. Sajnos, az MMTj. az egyesület és az alapítvány intézőszerveit illetően, ezt a módszert választotta: *azok ügyvitelére a megbízás szabályait rendeli alkalmazni* (66., 92. §§.). Amde a Javaslat a megbízásnak éppen a díjazásra (1617. §.), a felelősségre (1624. §.) és a felmondásra (1629. §.) vonatkozó, tehát a leglényegesebb szakaszaiban foglalt szabályokat a rájuk való alkalmazásból kirekeszti, mely intézkedésével egyszersem elismeri, hogy a két jogviszony merőben eltérő természetű.

A lemondás kérdése ezek szerint még a megbízás szabályainak megfelelő alkalmazása esetén is nyitva maradna. A ma uralkodó felfogás az igazgató egyoldalú lemondásának a K. T. 192. §-ban foglalt jogszabályon kívül nem ismeri más korlátját.<sup>15)</sup> Ez a nézet nem igen egyeztethető össze az igazgatói felelősség szigorítására irányuló újabb törekvésekkel,<sup>16)</sup> de a K. T. és a joggyakorlat — követve az irodalom álláspontját és nem

jai azok, akik ezt tehetik. Az igazgatóság mint corporatio maga is képviselőre szorul, tehát nem lehet mint ilyen cselekedetre alkalmas képviselői szerv." *A részvénytársaság igazgatóinak felelőssége.* K. J. 150 old.

<sup>14)</sup> *Meszlény Artur:* A svájci polgári törvénykönyvről 295. old.

<sup>15)</sup> *Vályi:* Magyar cégjog: 450 old.

<sup>16)</sup> *Dr. Glücksthal Andor:* „Igazgatósági tagok kártérítési felelőssége.“ P. J. 1936. 181—188 old.

törődve e jogviszony szervezetjogi jellegével — még az alkalmazatlan időt sem állítja fel korlátul, amint azt a Javaslat a közönséges megbízásnál is teszi (1629. §.). A törvény csak a kollégialis igazgatóságnál értékeli a tagságnak szervezetjogi jellegét, mert ez esetben öröködik a határozatképesség felett és annak fennmaradása érdekében a lemondást a közgyűlésre szorítja (K. T. 192. §.). Pedig nyilván ez a szabály a nem kollégialis, az egy személyes igazgatóság lemondásakor is, mert ekkor még a határozatképességnél is magasabb szervezetjogi érdek: a társaság képviselőténak és ügyvitelének zavartalan ellátása forog veszélyben. Kuncz Ödön a K. T. ezen intézkedésének fonákságát éles szemmel felismerte: Törvénytervezetében nem az igazgatóság határozatképességét igyekszik biztosítani, hanem ideiglenes igazgatók bírói kirendelésével arról gondoskodik, hogy a társaság igazgatóság vagy képviselő nélkül ne maradjon. (108. §.).

A lemondási jog liberális szemlélete úgylátszik nem gondol arra, hogy az igazgatósági tagság szervezetjogi állás; nem pusztán alanyi jog, hanem oly jogviszony, melyben nemcsak jogok, hanem kötelezettségek is foglaltatnak. Már pedig a lemondási tan helyes elvei szerint csak jogokról lehet lemondani, nem pedig kötelezettségekről is.<sup>16\*)</sup> Alaposan vitatható tehát az a dogmatikai nézet, hogy az igazgatósági tagságról lemondásnak tulajdonképpen nincs is helye, hanem az igazgatósági tag — ép úgy mint megbízás esetén a megbízott — csak felmondással élhetne, mert e huzamos tartamu szervezetjogi jogviszony csak ezzel a jogeszközzel volna a társaság érdeksérelme nélkül megszüntethető.

Az igazgatósági tagság szervezetjogi jellegéből következik, hogy az igazgatóság tagja a megválasztás elfogadásával aláveti magát az alapszabályok intézkedéseinek még akkor is, ha nem részvényese a társaságnak.<sup>17)</sup> Az igazgatósági tag természetesen az alapszabályok összes intézkedéseinek veti magát alá, tehát köztük annak is, amely az igazgatósági tagok működési időtartamáról rendelkezik. Ha az alapszabályok az igazgatók működésének idejét határozott időtartamban (három év a szokásos) állapítják meg. — ez a megállapítás köti az igazgatósági tagot is. A határozott időtartamra megválasztott igazgató tehát tagságáról ok nélkül nem mondhat le bármikor, mert a megválasztás elfogadásával arra vállalt kötelezettséget, hogy igazgatói

<sup>16\*)</sup> *Walsmann*: „Insbesondere ist ein Verzicht auf ein Rechtsverhältnis begrifflich nicht möglich.“ *Der Verzicht* 42. Egyébként a gyám mint törvényes képviselő sem mondhat le tisztségéről, hanem csak felmenthető alóla. Gyt. 49. §. MMTj. 403. §. 7. p.

<sup>17)</sup> K. T. 185. §. Az igazgatóság a társasági cégjegyzést az alapszabályok értelmében eszközli. 189. §. Az igazgatóság . . . . köteles azon korlátozásokhoz alkalmazkodni, melyekhez képviselői joga az alapszabályok . . . . által köttetett és 192. §.

tisztét az alapszabályok által megszabott időtartamon át be-tölti.<sup>18)</sup>

Ha az alapszabályok értelmében az igazgatóság tagjai ha-tározatlan időtartamra választatnak, a „lemondásnak“ szervezet-jogi szempontból két korlátja volna, jelesül, hogy a lemondás megfelelő határidőre szóljon és alkalmas időben történjék. Ezzel eleje vehető a meglepetéseknek és annak a visszas hely-zetnek, hogy az igazgatósági tag ép akkor hagyhassa ott a rész-vénytársaságot, amikor annak legnagyobb szüksége van reá vagy amikor a felelősség kérdése a legidőszorúbben vetődik fel.<sup>19)</sup>

Az igazgatósági tagok jogviszonyainak részletes tételesjogi kimunkálása természetesen megkövetelné a felelőségek alóli mentesülés lehetőségének pontos szabályozását is. A részletekbe vezetne annak taglalása, hogy már az egyszerű tiltakozás (pro-testatió) elegendő jogeszköz-e e cél elérésére vagy pedig bizo-nyos esetekben megadassék az igazgatónak a jogviszony idő-előtti megszüntetésének joga is. Az utóbbi út választása nyilván fel fogja idézni a *fontos* vagy *nyomós ok* mint a megszüntetési indok egész problematikáját. Más szervezetjogi jelenségek (pl. kartel) tárgyköréből ismeretes, hogy a fontos ok, mint generál-clausula helyes alkalmazása mily ellentétes érdekű szempontok mérlegelését kívánja s mily sok vita és per magvát rejtj magá-ban.<sup>20)</sup> E kérdés szabályozásánál mindenestre döntő fontosság-gal kell bírnia annak a szempontnak, hogy az időelőtti lemondás kérdése nem maradhat sokáig függőben, annak elbírálása tehát a gyors döntést biztosító perenkívüli eljárásra volna terelendő.<sup>21)</sup>

A szolgálati jogviszonyban álló igazgatósági tagok lemondására a kifejtettek ugyancsak állanak, sőt az igazgatósági tag-ság lemondással történő megszüntetése még a szolgálati viszony

<sup>18)</sup> „... sind diese dagegen nicht befugt, ihre auf bestimmte Zeit übernommene Stelle vor Ablauf der betreffenden Zeitdauer ohne ge-rechten Grund niederzulegen, da auch hier von einer Anwendung des Mandatsgrundsätze nicht die Rede sein kann.“ *Renaud* i. m. 539. o.

<sup>19)</sup> Az új német Gesetz über Aktien stb. 75. §., mely a fel-ügyelőbizottságra, a Kuncz-féle Törvénytervezet 96. §-a, mely az igazgatótanácsra bizza a kirendelést, a gyors intézkedés lehetőségével elejét veszi ugyan az igazgatóság működésében beálló zavaroknak, a társaság azonban mégis kénytelen lesz nélkülözni az ok nélkül időelőtti lemondó igazgató ügyismeretét, elviselni a tervbevett ügyle-tek elmaradásából származó károkat stb.

<sup>20)</sup> *Király Ferenc*: A kartel 444—457 old.

<sup>21)</sup> *Dr. Dezső Gyula*: A magánjogi társaságról szóló nagyér-tékü tanulmányában ugyancsak a per hosszú időtartamára tekintettel arra az eredményre jut, hogy a kereseti petitum nem is lehet a társasági tag felmondásának érvénytelensége, hanem csak az ellenérdekű félnek okozott kár megtérítése. (Jogszegyleti Ertekezések V. évfolyam XX. sz. 505. oldal 45. jegyzet.) A perenkívüli eljárás szerintünk ezt a nehézséget kiküszöbölne s az ok nélkül időelőtti lemondó igaz-

további sorsára is visszahathat, tekintve, hogy a két jogviszony egymással rendszerint korrespectiv vonatkozásban áll. Ennek a kérdésnek bővebb taglalása azonban már a munkajog területére vinne át.

Bírói gyakorlatunk sajátosképen az igazgatósági tagságról lemondást mint jogról való lemondást fogja fel és arra a joglemondás általános elveit alkalmazza. A lemondásnak ilyenkor is dologi hatályt tulajdonít, ami azt jelenti, hogy a jognyilatkozatnak önvégrehajtó tulajdonsága van vagyis a lemondás nem követel még más valami jogi tényt is ahhoz, hogy hatályosuljon.<sup>22)</sup> A Kúria felfogása szerint a lemondással az igazgatósági tagság megszűnése legott és közvetlenül bekövetkezik; a lemondás napján véget ér az igazgató ügyviteli kötelessége és pro futuro felelőssége.<sup>23)</sup> E joghatály beálltát a cégjegyzékből való törlés elmulasztása sem akadályozza.<sup>24)</sup>

A részvénytársaság a nemzet gazdasági életében talán még fontosabb rendeltetéssel bír, mint a magángazdaságében, ezért a társaság folyamatos vezetése nemcsak a részvényeseknek, hanem a köznek is elsősorú érdeke. A tárgyalt jogviszonynak szervezeti jogi szemlélete és intézményes szabályozása tehát megszeméno jogpolitikai és gazdaságerkölesi jelentőséggel is bírna, mert az igazgatóság tagjaiban hatékonyan öntudatosítaná állásuk fontosságát, figyelmeztetné azokra a különböző felelősségi alapokra, amelyekre őket a megválasztás elfogadása sodorhatja és véget vetne a tagságtól való könnyűszerű szabadulás lehetőségének.

## JOGALKOTÁS.

### Uj jogszabályok.

A vagyonszállásforgókkal kapcsolatos szénjogokról szóló 1937. szeptember hó 17. napján kelt 126.200/1937. P. M. számú rendelet. Az állam tulajdonába jutott vagyonszállásforgókkal kapcsolatos szénjogok (kutatási-, bányanyitási- és kiaknázási jogok) — amennyiben ezek a korábbi földtulajdonost megilleték, — az 1927: V. t.-c. 60. §-ában kapott felhatalmazás értelmében az állam javára fenntartatnak akkor is, ha e vagyonszállásforgókat a földbirtokrendezés során juttatás útján más megszerezte vagy megszerzi. A szénjogok tekinteté-

gató az alapszabályszerű határidőig, illetve az alkalmatlan idő elteltéig a keresk. vétség jogkövetkezményeinek terhe alatt a képviselőlet és ügyvitel további ellátására volna szorítható.

<sup>22)</sup> *Zsögöd*: Fejezetek II. k. 1274 old. + b) jegyzet az elengedés dologi hatályáról. *Schöninger* a joglemondást egyenesen dologi ügyletnek minősíti. *Leistungsgeschäfte* 229. o.

<sup>23)</sup> K. IV. 91/1937. J. H. 1937. 237.

<sup>24)</sup> K. IV. 1885/1935. J. H. 1129., K. IV. 3308/1936. M. T. 1937. 43.